

Huvudman

Sigtuna kommun
sigtuna.kommun@sigtuna.se

Beslut

Datum 2026-01-23
Dnr SI 2025:10710
Sida **1 (10)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan S:t Olofs skola i Sigtuna kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sigtuna kommun att senast den **17 juni 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande beslut om betyg och betygskatalog. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Sigtuna kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Sigtuna kommun ska vidta följande åtgärder

Beslut om betyg och betygskatalog

1. Se till att beslut om betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Det ovsagda gäller inte om kompletterande bestämmelser i skolförordningen är tillämpliga. Inkom med en kopia av betygskatalogen för vårterminen 2026 och en förteckning över skolans lärare av vilken det ska framgå om läraren är legitimerad, behörig för den undervisning hen bedriver, anställningsform och om hen omfattas av någon undantagsbestämmelse. (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen och 6 kap. 5 § skolförordningen [2011:185].)
2. Se till att den eller de som beslutar om betyg egenhändigt signerar betygsdokumentet (7 § Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123] om betygskatalog).
3. Se till att det av betygskatalogen framgår ifall ett betyg har rättats eller ändrats samt när detta har gjorts. Såväl det gamla som det nya betyget

ska framgå och den eller de som har beslutat om nytt betyg efter rättelse eller ändring ska datera och signera uppgiften i betygskatalogen. Huvudmannen ska inkomma med de delar av betygskatalogen där rättelse eller ändring har gjorts, i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (15 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog.)

4. Se till att vid ändring av elevs betyg upphöra med att sätta ett lägre betyg (3 kap. 20 § skollagen, 37 § förvaltningslagen [2017:900]).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser betygssättning för elever som genomfört nationella prov samt trygghet, studiero och arbetet mot kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till stockholm.skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:10710) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2025 genomfört en tillsyn av S:t Olofs skola i Sigtuna kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid S:t Olofs skola följer gällande bestämmelser avseende beslut om betyg och betygskatalog, bedömning och betygssättning för elever som genomfört nationella prov samt trygghet, studiero och skolans arbete mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 9 och 11 december 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans plan mot kränkande behandling, systematiska kvalitetsarbete samt officiell statistik över betyg. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att

nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Beslut om betyg och betygs katalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har ingivit betygs katalogen för vårterminen 2025 samt en förteckning över skolans lärare av vilken det framgår om läraren är legitimerad, behörig för den undervisning hen bedriver samt anställningsform.

Av ingiven betygs katalog framkommer att det i flera fall saknas signatur av undervisande lärare. Därtill framkommer att en lärare utan legitimation självständigt har beslutat om betyg i moderna språk.

Vidare har rektorn dels ensamt signerat betyg i flera ämnen, dels tillsammans med undervisande lärare. Rektorn uppger i intervju att hon känner igen att hon skrivit under betyget i några klasser och att det kan ha handlat om att den undervisande läraren inte var kvar vid tiden för betygssättningen eller att hon skrivit under i stället för en obehörig lärare. Rektorn uppger vidare att denne inte är anställd som lärare på skolan.

Av betygs katalogerna framgår det även att några betyg strukits över och att nya betyg har satts. Dessa betyg har varit både högre och lägre än det ursprungliga betyget. Det framgår datum för när det nya betyget satts men inte om det är betyg efter provning eller en ändring.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen.)

I 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg. Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens

vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras. (3 kap. 19 § skollagen.)

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Ändring ska göras av rektorn om 1. den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl, 2. det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller 3. det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas. (3 kap. 20 § skollagen.)

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Med beslut om betyg avses beslut att 1. sätta betyg, och 2. inte sätta betyg när underlag för bedömning av en elevs kunskaper saknas på grund av elevens frånvaro. Det ska framgå om ett betyg har satts innan eller efter det att ett ämne har avslutats. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. (6 kap. 10 § skolförordningen.)

Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur (7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog).

En myndighet får ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning. Ett beslut som till sin karaktär är gynnsamt för någon enskild part får dock ändras till den enskildes nackdel bara om 1. det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas, 2. tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller 3. felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter. (37 § förvaltningslagen.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans beslut om betyg och betygskatalog.

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen när betygsättning ska ske. Av skollagen framgår att om en lärare inte är legitimerad ska beslutet fattas tillsammans med lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att läraren är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Det är därmed enbart

under vissa förutsättningar som rektorn får besluta om ett betyg. Av utredningen framgår att rektorn signerat betygen i ett flertal ämnen, både själv och tillsammans med olegitimerade lärare, detta är en brist.

Av Skolinspektionens utredning framkommer även att en lärare som saknar lärarlegitimation ensamt har signerat betygskatalogen. Detta är en brist. Utredningen visar också att det finns betyg i betygskatalogen som inte är signerade alls, även detta är en brist.

Skolinspektionen konstaterar vidare att det finns överstrykningar i betygskatalogen där elever fått både högre och lägre betyg utan att anledningen till korrigeringarna framgår. Att det inte framgår på vilken grund som betygen har korrigerats är en brist. Det är också en brist att betygen i vissa fall har sänkts.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Sigtuna kommuns verksamhet vid S:t Olofs skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller betyg. Det finns därför skäl att förelägga Sigstuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Bedömning och betygssättning i ämnen där eleverna genomfört nationella prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolverkets statistik framgår att det på S:t Olofs skola funnits en differens mellan resultat på nationella prov och slutbetyg i årskurs 9 i vissa ämnen under de senaste tre läsåren, i jämförelse med riket som helhet.

Under läsåret 2023/2024 hade 15,8 % av eleverna på S:t Olofs skola högre slutbetyg i ämnet engelska jämfört med resultatet på nationella provet. I riket som helhet var det 10,5 % av eleverna som fick högre betyg. Läsåret därpå, 2024/2025, hade 26,3 % av eleverna på S:t Olofs skola högre slutbetyg i engelska jämfört med resultatet på det nationella provet. I riket som helhet var siffran 10,3 % enligt Skolverkets statistik.

Under läsåret 2023/2024 hade 47 % av eleverna på S:t Olofs skola högre slutbetyg i ämnet svenska jämfört med resultatet på nationella provet. I

riket som helhet var det 31,4 % av eleverna som fick högre betyg. Läsåret därpå, 2024/2025, hade 39 % av eleverna på S:t Olofs skola högre slutbetyg i engelska jämfört med resultatet på det nationella provet. I riket som helhet var siffran 30,4 % enligt Skolverkets statistik.

Under läsåret 2023/2024 hade 59,4 % av eleverna på S:t Olofs skola högre slutbetyg i det naturorienterande ämnet biologi jämfört med resultatet på nationella provet. I riket som helhet var det 27,8 % av eleverna som fick högre betyg. Läsåret därpå, 2024/2025, hade 40,9 % av eleverna på S:t Olofs skola högre slutbetyg i det naturorienterande ämnet kemi jämfört med resultatet på det nationella provet. I riket som helhet var siffran 22,1 % enligt Skolverkets statistik.

I lärarintervju uppger flera lärare att nationella prov särskilt ska beaktas men att det inte är det enda som avgör betyget. Flera lärare uppger att stress hos eleverna kan vara en anledning till att elever presterar sämre på nationella provet och att det finns exempel där läraren då inte särskilt beaktat provresultatet. Lärare uppger exempelvis att om en elev gör sämre resultat än förväntat på nationella provet har det hänt att eleven getts ytterligare uppgifter av läraren för att visa sina kunskaper för att sedan nå ett högre betyg än det nationella provet.

Rektorn uppger i intervju att resultatet på nationella provet ska ha en övervägande betydelse och uppfattar att majoriteten av lärarna på skolan har det tänket. Resultatet på nationella provet ska ligga så nära som möjligt det betyg som eleven får. Rektorn konstaterar att det fortfarande är skillnader mellan betyg på nationella provet och slutbetyget men att detta är något som de på skolan har talat om och arbetat med.

Av skolans ingivna systematiska kvalitetsarbete framgår att skolan under föregående läsår arbetat med att säkerställa likvärdighet mellan betyg och bedömning inbegripet nationella prov.

Rättslig reglering

Vid betygssättning i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl. (10 kap. 20 a § skollagen.)

Syftet med de nationella proven är att stödja betygssättningen, förutom i årskurs 3 där syftet är att stödja bedömningen av elevernas kunskaper i relation till kriterierna för bedömning av kunskaper. (9 kap. 20 § skolförordningen.)

Enligt regeringen innebär formuleringen "särskilt beaktas" inte att provet helt ska styra betyget utan att provet även fortsättningsvis ska utgöra ett stöd vid betygssättningen. Enligt läroplanerna för de berörda skolformerna ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om

elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper. Läraren ska, som ansvarig för betygssättningen, även framöver göra en slutlig och allsidig bedömning av de kunskaper och färdigheter som eleven har uppvisat i förhållande till de aktuella kunskapskraven. Således kan resultatet på ett nationellt prov inte ensamt utgöra underlag för betygssättningen eftersom ett enda prov inte kan pröva alla de kunskaper och färdigheter som undervisningen ska ge. (prop. 2017/18:41 s. 25.)

Samtidigt kan en lärare inte bortse från resultatet på ett nationellt prov, som är välkonstruerat och nogt utprovat och som utvecklats just för att vara ett stöd vid betygssättningen. Att i lag fastslå att proven ska ha en särskild betydelse medför enligt regeringens mening en ökad likvärdighet i bedömningen av elevers kunskaper. Att provet särskilt ska beaktas vid betygssättningen understryker alltså att resultatet på ett nationellt prov normalt sett har en större betydelse än vilket annat enskilt prov eller bedömningsunderlag som helst. Läraren ska alltså vid betygssättningen beakta även de kunskaper och färdigheter eleven utvecklat och uppvisat efter ett provtillfälle. Detta kan leda till att elevens betyg avviker från provresultatet. (prop. 2017/18:41 s. 26.)

Med särskilda skäl avses sådana situationer där det finns ovanliga och särskilt beaktansvärda omständigheter som gör att den betygssättande läraren ska kunna göra ett avsteg från huvudregeln att resultatet på ett nationellt prov särskilt ska beaktas vid betygssättningen. Typiskt sett bör det vara fråga om situationer där provresultatet eller resultat på delprov inte ger en rättvisande bild av vad som tidigare är känt om elevens kunskaper och detta beror på omständigheter som eleven inte själv råder över. Det kan exempelvis vara fråga om felande teknik och hjälpmedel som inte fungerat vid ett delprov. Det kan också vara fråga om personliga förhållanden, till exempel dödsfall i familjen eller vänskretsen eller andra omvälvande händelser. Det kan dock även vara fråga om omständigheter som eleven själv förfogar över, såsom att det har konstaterats att eleven har fuskat vid provet. (prop. 2017/18:14 s. 26.)

Skolinspektionens bedömning

Utredningen visar att det finns en differens mellan slutbetyg och resultat på nationella prov i årskurs 9 i engelska, svenska och naturorienterande ämnen de två senaste läsåren jämfört med riket. Utredningen visar vidare att de flesta av lärarna på skolan tar hänsyn till resultatet på de nationella proven och vet att de ska ha en övervägande betydelse även om det finns exempel där lärare inte särskilt beaktat provresultatet. Skolan har i sitt systematiska kvalitetsarbete identifierat differensen och vidtagit åtgärder för att komma till rätta med den och differensen har minskat.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Sigtuna kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Trygghet, studiero och arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Trygghet och studiero

I samtliga intervjuer har det framkommit att eleverna över lag upplever sig trygga på skolan. Studieron beskrivs som varierande och att det skiljer sig åt mellan både klasser, lektioner och tid på dagen. Lärare, elevhälsan och rektorn uppger i intervju att skolan har ett förebyggande arbete gällande trygghet och studiero där skolan bland annat har ett trygghetsteam under ledning av en biträdande rektor med utpekat ansvar för trygghet och studiero. I trygghetsteamet finns förutom den biträdande rektorn även socialpedagog, kurator och trygghetsvärdar. Skolan arbetar också efter en gemensam struktur på lektionerna som kallas för S:t Olofsmodellen. Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektor framgår att det finns ordningsregler på skolan där elevrådet är delaktiga vid uppföljning. Skolan har regler för mobiltelefoner och skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning.

Lärare, elevhälsan och rektorn uppger att det finns elever på skolan som upprepat stört ordningen. Rektor uppger att elever med ordningsstörande beteende anmäls i skolans system och att utredning genomförs. Under utredningen kontaktas vårdnadshavare och skolan försöker hitta orsakerna till beteendet.

Arbetet mot kränkande behandling

Av intervjuer framgår att det förekommer kränkningar på skolan, både verbala och fysiska. Lärare uppger att om de får kännedom om att en elev upplever sig kränkt anmäler de det via skolans system. Anmälan går till trygghetsteamet som utreder händelsen.

Av intervju med rektor framkommer att alla anmälningar om kränkande behandling automatiskt skickas vidare till huvudmannen via skolans anmälningsssystem.

Skolinspektionen har även tagit del av skolans plan mot kränkande behandling för innevarande läsår samt läsåret 2024/2025.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen.

Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen.)

Vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som 1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller 2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap. Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket. (5 kap. 4 a § skollagen.)

Det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen.)

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler. (5 kap. 5 § skollagen.)

Om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen.)

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 10 § skollagen)

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen.)

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i

förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom områdena som bedömts. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

X Johanna Olsson

Beslutsfattare
Signerat av: Johanna Olsson

X Fredrik Aronsson

Föredragande
Signerat av: Fredrik Aronsson

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Lina Jernström medverkat.